

POLOTE LETA GALESIYA HOPOENO SOSE TAWAKALUBA:TAMO ODODIYA:

¹ Na ba: Polotela, Ya:su Kelisote ebena sose tupuimima: hiya:hiya: hopamo doelamiya:, ba:bi okopi ipuwalo na ba: etala, iyo, pote ebe hoe ipuwane dadipatiya:, ba:be Nabiwi Godote eba:go na ba:be oko kowatinama: a:ka:namiya:, eta lumagino ubi komodoha:

² Na ba:gala nago demedena ba:bi hibima: midipi ekaki, ale la: puya:te Galesiya hopeno hiya:hiya: sose tawakalubima: deda:hanama, ale ba:moe leta la: hiliyonomatamo poemema:

³ Wadiyala aeno Nabiwi Godoko ba:gala Kodawa Ya:su Kelisoko iba:te ibino malemale komo ba:gala hete komo la:tamo nikalama:mena:ta.

⁴ Ba: hibila, Kelisote aeno Nabiwi Godokono ubi komamo papamiwatalo aeno kuba ododili mabuma: ebena ka:ka: gobogobamo ihatiya:, ebete a ba:moe hopeno koko kuboeno helo ipuwane kuluhukua:tema:

⁵ Ba:bema: wadiyala Godogodolo awagaha komote emedena emedena tetelo nitanamene. Ba:moe tabo ba: hibinomola, ba:ba:la!

*Godokono Hido Tabote Ka:ka: Mula: Gabo
Kapiyanomo Behawakalimina*

⁶ Ba:ma tetelo nale la: mabuma: konomamo na:la:wa:namo, mabu la:le eta ka:ka: mula: gaboeno ha:da amiho tabo dulihiima, ba:bema:

la:le Hido Tabone ohobila:hate pote Kelisokono malemale komodo la: da:ka:lami, ba:be Kodawa tiyonomolo miya:pama: ewagelenamata.

⁷ La: hidamo nulia:la:, eta ka:ka: mula: gabote hibilo kitanaha:! Huiyatiya komopa:te Kelisokono Hido Tabo kubahimima: ba ewagelena, iba:te eta hiya: gaboma: tabo olamagimiti ukui bilibili komo la:tamo ba:bema: ikalamenata.

⁸ A:iye! Nale dopamo tetelo kebe Hido Tabo la:tamo da:polamagimo, pote ba:be tabo hiya:ma: miditi eta ka:ka: mula: gabo da:hawakalimimini, wadiyala Godote ebe Saitanakono Koe Habamo dito noema:mene! Ba:bene Hunu Haboeno nopopi ipuwalo etate ba:be atu konomo kuba komo dododimini, iyo, na ba: atumu, wadiyala aeno kuba huiyate ba: ba:ba ka:na atamo atumu na:kapa:mene.

⁹ Ba:bema: ale dopamo la: kebe komo ka:kialamiti, nale ba:be atu komo la: gala ba:ma ka:na kakiyalamemata, la:le dopamo kebe Hido Tabo da:lawima, pote ba:be tabo hiya:ma: miditi eta hiya: ka:ka: mula: gabo da:hawakalimimini, wadiyala Godote ebe Saitanakono Koe Habamo dito noema:mene!

¹⁰ Numa:la:, ba:moe tabo olamagi ipuwalo nale eta hopo haba lumagi kalakaluimima: kewagelenaha:, ba:gala nale eta lumagigodolo na milinamehone tabo ulima: ubi kihatenaha:. Ao, eba ka:naha:, Godote naeno komoma: da:kalakalana, nale ba:be ubi kapiyamo ihatenamo! Ba: hibila, dopamo nale komo hopo habanapi hiliyonomo kalakaluilamema: ewagelenamimo, huiyatiya ba:ma tetelo na modoboha: ba:ba ka:na

ewagelena mabu nale oko Kelisoko kapiyatamo owatinamo, eta lumagitamoha:

Polote Hiya:hiya: Hopolo Sose Tupuimi Oko Owatima: Godote Ebe Keba Ka:na Ka:ka-miya:

¹¹ Naeno hibima: midipi ekaka:la:, na ubila la: ba:moe eta komo hidamo niya:tawahala:, nale kebe Hido Tabo kolamaginakomo, ba:be Tabote eta hopo lumagino ukui komone kuluhukuya:ha:.

¹² Iyo, nale ba:be Tabo hopo habanapi ipuwalo eta iya:tulamedawagodone kalawiya:ha:, huiyatiya hibila, Ya:su Kelisote ha:kiya ba:be Tabo natamo ikanamete ebena ipuwa ba:bo hawakalimiya:.

¹³ La: dopamo ba:moe komo ulihuimata, naeno pakala emede ipuwalo nale Godoko adikumima: Yunapino ododili komo hiliyonomo keba ka:na ka:ta:matalenakuimo. Numa:la:, ba:ba tetelo nale komo Yu watowatopa:go Godokono hibi sose tawakalubi kubanomamo kubahilamema:koko temeteme iba:tamo hibinomolo ikalame-nakuima:.

¹⁴ Ba:gala naeno komo Yunapa:te Godoko adikumima: nale ibino ododili ipuwalo ibi ba iya:tulamena ibi ipuwalo eta kodawama: ba:bo ediya:mo, mabu hibila, a Yunapino iniwala:te atamo kebe hiya:hiya: kukala dikaa:mehuiya:, nale ba:bi hiliyonomo kukalamo papamiwatalo helonomoma: ba eda:na, naeno helo komote naeno apegabo dubu hiliyonomoeno helo dito negogoliya:.

¹⁵ Huiyatiya kalakala konomola, nale naeno menokoeno tepone hawakalaheno, dopamo Godote ebena malemale komodo na ka:namiti

ba:bo laweniya:, nale galane tetelo Yunapino ododili komo ipuwane uluhukuti ebena hibi oko kowatinama:. Ba:gala nale ibino ododili ipuwalo ba emedena, ebete atu ubi komo gala ba:ma ka:na kihatiya:,

¹⁶ ebena Guduino komo natamo hawakalimiti, ba:bene nale tote Yuha:pa:tamo Hido Tabo ba nolamagi iba:te ebena komo atumu hidamo kiya:tawahama:. Ba:bene ba:be komote natamo duluhukuya:, nale naeno mabulubi ipuwalo eta lumagitamo katuya:ha:, nale keba ka:na da:nododimo ba:be ukui ebegodone konelawema:.

¹⁷ Ba:gala Yelusalema ko habalo demede-honama:, nale ba:bi Ya:sukunu komo oelamepino ukui lawema: iba:tamo atumu katuya:ha:. Iyo, na iya:tawuya:mo Ya:suti na ka:namihino ebete ba:bi dubu dopamo a:ka:lamiya:, huiyatiya nale iba:tamo nuluhukuhino Ala:biya dito hopamo tote, na ha:kiya ba:bolo nemedatepate ba:bene Dama:sakase ko habamo gala dito kawiluya:mo.

¹⁸ Ba:bene netewa-kapiya gogote da:petohuya:, ba:ba tetelo nale Pitakoba: tabo ga:lama: Yelusalemamo tote eba:go netewa wuikilo ba nemedatepa,

¹⁹ huiyatiya komo oelamepi dubu ipuwalo nale eta kapiyanomo ba:bo numiya:mo, ba:be dubu ba: Kodawa Ya:sukunu ekawi Ya:imesitila.

²⁰ La: nulia:la:, nale ba:moe leta ipuwalo da:hawakalimimo ba:be tabo ba: hibirinomola, iyo, Godoko iya:tawala na ha:da amiho tabo kolamagitaha:.

²¹ Ba:bene nale Yelusalemane tiyolo gala

kapete, Siliya hopo ba:gala Silisiya hopamo dito nuluhukuya:mo.

²² Ba:moe ba:be mabuma: kebe sose tawakaluba:te Yudiya hopoenno hiya:hiya: habalo demedehonama:, ba:bi Kelisoko hibima: midipa:te na ibino baida:mo unamehenno naeno komo ba:be mabuma: hidamo kiya:tawahuya:ha:.

²³ Huiyatiya iba:te komopino tabo ga:la kapiya ba:ma ka:na ulihuya:, “Dopamo kebe dubuti a hibima: midipi kubahia:mema: koko temeteme atamo dikaa:menakui, ebete ba:ma tetelo tabo olamaginato tawakalubi hiliyonomate Ya:suku hibima: komidima:!”

²⁴ Ba: hibila, iba:te ba:be tabo uliti na mabuma: Godoko ba:bo milimihuya:.

2

Polote Yelusalema Ko Habalo Komo Oelamepi Dubago Da:kapiyuimiya:

¹ Ba:bene 14 gogo da:kapetohui, ya:lo gogolo na Taitasiko lawete Banabasiko bana Yelusalemamo gala na:katuimo,

² mabu Godote ebeno ubi natamo a:hawakalimi nale ba:be komo kododima:. Ba:bene nale sose koko watowatopi kapiyago ba nekapiyuimi, na Hido Tabo mabuma: kebe tabo komokomo Yuha:pa:tamo kolamaginakomo, ba:bi komo iba:tamo ba:bo hawakalilamimo. Ba: hibila, nale ba:be komo benododimo, mabu na ubihinola kebe gaote naeno kodakoda oko ipuwalo Yuha:pa:godone da:pikuli, iba:te ba:bi gao kubadopoma: ga:la.

³ Ba:bene iba:te naeno tabo ulihote, na owalu-binidawa Taitasikono komoma: iba:te nago ukui

kapiyama: ba:bo eda:huya;, ba:ma ka:na ebe Yuha:dawama: ba eda:na, talona puliyala ebete Yunapi dubuino tama itamida kukala laweha:ma: eda:lo Godokono oko nago kapimilo kowati-nama:.

⁴ Huiyatiya aeno kapiyuimi habamo puya:te ha:da amiho gabodo da:pelami, ibi ha:kiya ibi hibima: midipi ekakima: ba ka:lami ba:bo ga:luya;, ebete tama itamida kukala na:lawa:mene. Aiye! Ba:bi dubate kuba ukui gabodo ago pekapiyuya;, a puya:te Yuha:pi ipuwalo oko dowatihonama: aeno ododi komo kubama: koga:lama:, ba:bema: a Ya:su Kelisoko ipuwalo Mosesekono Tutumu Taboeno menemene ipuwane dikulima:, iba:te ba:be tabo ulihote ubi ba:bo ihatiya: Tutumu Taboeno hala:mo a gala kakamatuhua:mehoema:.

⁵ Huiyatiya iba:te Taitasitamo ododima: da:ga:lui, ale ibino ubi komamo papamila:haheno aeno ukuilo tete nanekelenomolo ukui gagagagama: keda:haha;, iyo, ale la: Yuha:pi hibima: midipi mabuma: ibi ba:bo duhilamima:, iba:te Hido Taboeno hibi komo kubahimikapoma:.

⁶⁻⁸ Ba:ba tetelo aeno kapiyuimi ipuwalo puya:te watowatopima: deda:hui, ba:ba:te huiyatiya naeno okoeno ododili komo hiliyonomo ulihote modoboma: ga:luya:. Iba:te ba:moe komo iya:tawahuya;, Godote ya:lo tetelo natamo Hido Tabo Yuha:pa:tamo olamagi oko dikanamiya;, dopamo ebete Pitatamo Hido Tabo Yunapa:tamo olamagi oko keba ka:na kikamiya: ba:ba ka:na. Ba: hibila, Godote kebe heloamo

Pitako Yunapa:tamo oemedawama: da:midiya:, ebete ba:be atu heloamo na Yuha:pa:tamo oenamedawama: a:kamidiniya:, ba:bema: ba:bi watowatopa:te naeno oko komoma: modoboma: ga:late eta hiya: gabodo kododima: na kakiyanameha:. Huiyatiya numa:la:, iba:te naeno oko kubama: na:ga:latale nale ba:be komoma: ukui bilibilima: ba:ka:-eda:na:, mabu hopo habanapa:te pui kokopima: da:ga:lana, Godote ba:bi dubu hunu nikapa:mo kulamenaha: huiyatiya ebete tepo ipuwamo ulamena.

⁹ Ba:bene Ya:imesiko, Pitako, ba:gala Yoneko iba:te ba:be kapiyuimipino umi ipuwalo koko watowatopima: ba eda:hana, iba:te naeno hidonomo oko Godogodone pe komo diya:tawahui, ba:ba tetelo iba:te na ba:gala Banabasiko aeno kokoto uwatehuilo ale kapimilo tabo ba:ma ka:na ga:luima:, na Banabasikoba: oko Yuha:pino hiya:hiya: hopolo ba owatina, ibi huiyatiya oko Yunapino hopolo bowatihonamena:.

¹⁰ Ba:bene ale eta kapiya komo ododima: iba:te a ba:bo kiyaa:miya:, ba:ma ka:na Yunapi ipuwalo puya:te awaepima: deda:hana, ale Yuha:pi hibima: midipi kokiyalamema: iba:te ba:bi tawakalubi malemale mani miya:te komamo kemalagidolenakoma:, huiyatiya numa:la:, ibino tabo ulihino nale ba:be komo ododima: na ha:kiya naeno ubi dopamo ihatimo.

Polote A:ntiyoka Ko Habalo Pitakono Kuba Ododi Komoma: Ebe Da:kiyahamiya:

¹¹ Ba:bene komo hegela hiliyonomo da:petohui, eta tetelo Pitate A:ntiyoka ko habamo puluhukuti

eta kuba komo Yuha:pi hibima: midipi ekaka:tamo da:pododi, na ba:bema: sose tawakalubino holoholo hapulu ebe koamo kiyahamimo.

¹² Iyo, ebete ago da:pemeda:tepui, komo hegelalo ebete Yuha:pi ekaka:go baa: kapimilo kalakalago a:nahanakui. Huiyatiya Ya:imesiti komo Yunapi dubu Yelusalemane da:poelami, Pitate ba:bo iya:tawui ibi ba: puya:te tama itamida kukala laweha:pa:go pola:na talonama: da:ga:lana ba:bi dubula, ba:bema: ibino ubiha: tabo komoma: ba toletole ebete Yuha:pa:go baa: na ba:bo ekelami.

¹³ Ba:bene A:ntiyoka habalo demedehona, komo ba:bi Yunapi ekaki Banabasiko bana, iba:te Pitakono ododi komo umiti tola:go ba: atu kuba komo ba:bo ka-ododiya:, iyo, iba:te Yelusalemanapi dubuino ubiha: tabo komoma: toletolehote baa: naha ipuwalo ibino Yuha:pi hibima: midipi ekaki dito miya:paliya:.

¹⁴ Ba:bema: Hido Tabote ale ododima: keba ka:na ka:kiyaa:mena, iba:te ba:be hibi tuputupu gabo da:miya:pui, nale ba:be komo ba umi ibi hiliyonomoeno holoholo hapulu Pitako ba:ma ka:na kiyahamimo, “Ama: Yu lumagima: ba eda:na, huiyatiya Yelusalemanapi pelameheno ama: Yuha:pino komokomo iba:go kalakalago ododinakuya:ta. A:iye, ba:moe ba: hido ododi komola! Ba:bema: mabu keka: ama: ba:ma tetelo ba:be hido ododi komo miya:pate temeteme Yuha:pa:tamo dikalamena, ba:ma ka:na iba:te a Yunapino iniwalino ododili komo ta:mataleheno ama: iba:go gala a:kalutamena:ta?”

Yunapi Ba:gala Yuha:pi Iba:te Hibima: Midi Komo Kapiyado Ibino Ka:ka: Mula: Komo Kolawema:na:

¹⁵ Ba:bema: a puya:te Yunapi ipuwane da:hawakalahaliya:ma:, a ba:moe komo hibilo iya:tawahala, a la: Yuha:pi keba ka:nala:ka: eba ka:naha:, mabu la:eno komo tawakalubi hiliyonomate Godokono hibi gabo iya:tawaha:ma: ba eda:hana koko kuba ba:bo ododilinaka.

¹⁶ Huiyatiya a hibima: midipi hiliyonomate iya:tawahala, lumagiti Ya:su Kelisoko hibima: da:midimini, Godote ba:be komo kapiyado ebe tuputupudawama: koka:mima:ne, ebete Moseseko ipuwado tawakaluba:tamo dikalamiya: ba:bi Tutumu Tabamo papamiwata komodoha:. Iyo, ba:moe ba:be mabuma: a Yunapi ba:gala la: Yuha:pi, a hiliyonomate Kelisoko hibima: midi gabodo tuputupupima: ba eda:hana ba:bo ga:lanama:, eta gabo kitanaha: lumagiti Godokono Tutumu Tabamo papamiwata komodo ebeno tuputupudawama: keda:ma:.

¹⁷ Ba:bema: diyala, daedae ukuidawate ba:ma ka:na da: goemene, “La: hibima: midipa:te Kelisoko ipuwalo Godokono tuputupupima: eda:hama: ba ga:la, huiyatiya la:le Mosesekono komo Tutumu Tabamo kapapamila:hanaha:. Ba:bema: numa:la:, Kelisote la: na:heluilamenata la:le la:eno papamila:haha: komodo hibo gabo kududima:, koko kuba ododilipa:te keba ka:na kududinaka ba:ba ka:na!”

Na huiyatiya ebetamo tabo ba:ma ka:na ko-goema:nemo, “Ao, ama: daedae ukuilo gaa:ta!”

18 Godote Moseseko ipuwado atamo dikaa:miya:, nale ba:bi hiya:hiya: Tutumu Tabo kodakodanomolo gala a:kuwata:mo. Ama: numa:, ebete naeno hibima: midi komodo na kebe komo kodakodalo lawema: kubama: goelo diya:tunamiya:, nale ba:be komone ohobigate ba:bene ukui hiya:ma: miditi ba:be atu komo gala da:kalawemo, Godokono umi ipuwalo na ba: konomo kuba ebetamo kododima:nemo.”

19 Ba: hibila, Godokono Tutumu Tabo komate na biya:tunamena, na ha:kiya naeno heloamo ebena ubi komamo papamiwata modoboha:. Ba:bema: na ba:bi Tutumu komoeno helo ipuwane uluhukuti naeno heloamo ododi komoma: ba: dito hoiya:mo, nale ba:ba tetene tupuimiti Godokono heloamo ebe mabuma: kemedena:ma:.

20 Iyo, ba:moe ba:be gabodo nale Kelisokoba: keha pihigalo ba: dito hoiya:mo, ba:bema: ba:ma tetelo Kelisote na ipuwalo ba emedena na ha:kiya naeno heloamo gala a:kemedena:mo. Ba: hibila, Godokono Guduti na malemalelo ba emalagidolonena ebena ka:ka: na mabuma: gobogobamo dihatiya:, ba:bema: na ba:ma tetelo ebe hibima: midi komodo bemedena:mo.

21 A:iye! Lumagiti Tutumu Tabamo papamiwata komodo tuputupudawama: eda: gabote hibilo nitanatale, a biya:tawahana: Kelisokono hoe komo ba: ko komoha:. Huiyatiya numa:la:, Tutumu Tabamo papamiwata komodo gabote kitanaha:, ba:bema: Godote ebena eta malemale gabo na diya:tunamiya:, nale ba:be hidonomo gabo ubiha:ma: a:keda:namo.

3

Godote Tawakalubino Hibima: Midi Komodo Ibi Tuputupupima: Da:midilina

¹ O Galesiyanapa:la:, mabu keka: la: daedae tawakalubima: deda:huima? A:iye, Ya:suti keha pihigalo da:hoyia:, na dopamo ba:be komoeno ipuwa la:tamo hidonomamo a:hawakalimimo! Ba:bema: la:godolo dopamo da:pola:nama:, Saitanakono ododi komodo ba:bi hidohido ukui pote kiya:hekelamiti? Numa:la:, la:le ebenu ha:da amiho komokomo uwatete kuba ukui ba:ma ka:na emalagidolo a:tupuimimata, Godote Moseseko ipuwado tawakaluba:tamo dikalamiya: la:le ba:bi Tutumu Tabamo papamila:ha komodo tuputupupima: keda:hanama:.

² Ba:bema: wadiyala la: ba:moe kapiya komo na na:kiyanama:la:, la:le Godokono Gobogobeno helo kebe gabodo ka:lawiuima, ebenu Tutumu Tabamo papamila:ha gabodola:ka:, o la: ebenu Hido Tabo uli tetelo hibima: da:midima ba:be komodola:ka:?

³ A:iye, la: daedae tawakalubima: akeda:hala:! Godokono Gobogobote la: ipuwalo kebe oko ka:tupuimi, la: modobola:ka: ebenu helo komone ohobila:hate la: ha:kiya la:enu ododili heloamo ba:be oko upula:?

⁴ Numa:la:, la:enu hibima: midi ipuwalo kebe hiliyonomo komate la:tamo dikulihonakui, Godote ba:bi komodo la: hidamo iya:tulamenakuya:ta, aba: hibila:ka:? A:iye, modoboha: la: ba:bi hidohido ukui dito adodole!

⁵ Ba:bema: Godote ebeno Gobogoboeno helo la:tamo konomamo ba ikalamena la: ipuwalo koko hanohano komo dododilinako, ba:be komote la:godolo bada mabuma: kitana? La: Godokono Tutumu Tabamo papamila:ha mabuma:la:ka:, o la: ebeno Hido Tabo uli tetelo hibima: da:midima ba:be mabuma:la:ka:?

⁶ Ba:bema: wadiyala la: A:ibalahamakono komo nemalagidolala:. Godokono Bukalo tabote ba:ma ka:na itana, “Godote ebeno hibima: midi komo umiti ebe tuputupudawama: ba:bo ka:miya:.”

⁷ Iyo, ba:moe Buka tabone wadiyala la: ba:moe komo hidamo niya:tawahala:, puya:te hibima: midipima: deda:hana ibi ba: A:ibalahamakono hibi eyoni gugudila.

⁸ Numa:la:, Godote a tetelo Yuha:pi uwatete ibino hibima: midi komodo ibi tuputupupima: da:midilina, ba:be komote uluhukuhino dopamo ebete A:ibalahamatamo ba:be nopo ba hawakalimi Kelisokono Hido Taboeno ipuwa ebetamo ba:bo olamagiya:. Iyo, ba:be tabote ebeno Bukalo ba:ma ka:na itana, “Hiya:hiya: hopolo demedehona ba:bi tawakalubi kapiyuimi hiliyonomate na ba:ma ka:na ba:toenahononakomena:, ‘Ama:le A:ibalahamako keba ka:na kowalubionakui, wadiyala ama:le a atumu ba:ba ka:na nowalubinakuya:.’ ”

⁹ Ba: hibila, A:ibalahamate Godokono tabo uliti hibima: da:midiya:, ba:ba tetene tupuimiti Godote ebeno emede ipuwalo ebe hidonomamo owalubinakui, ba:bema: ba:ma tetelo puya:te Godoko atumu hibima: da:midina, ebete ibi ba: ba:ba ka:na atumu a:kowalubilinako.

¹⁰ Huiyatiya numa:la:, puya:te Tutumu Tabamo papamila:halema: ibi ha:kiya ibino helo hibima: da:midilina, Godote ibi owalubilihino iba:te ibino kuba ododili mabuma: ko temeteme biya:tawahanakomena:. Iyo, ebena Bukalo tabote ibino komoma: ba:ma ka:na itana, “Tutumu Tabo komokomo hiliyonomo ipuwalo pote kapiya tutumu kapiya tetenomolo dadikanalemene, ba:be mabuma: ebete ebena hoe kuitita:mo wiboha: temeteme ba:ma ka:na biya:tawanakomene, ebena kuba huiyate Godogodone hibinomolo kopema:ne!”

¹¹ Ba:bema: numa:la:, a hopo habanapi hiliyonomagodolo eta lumagiti modoboha:ma: eda:na Godokono hiliyonomo Tutumu Tabamo kopapamiwatama:, iyo, ba:be komone a iya:tawahala, Tutumu Tabamo papamiwata komodo Godote eta lumagi ebena tuputupudawama: a:kamida:mene. Ba: hibila, ba:be gabo kitanaha:, huiyatiya kalakala konomola, Godokono Bukalo eta tabote ba:ma ka:na goena, “Puya:te Godokono tuputupupima: deda:hana, iba:te ebe hibima: midi komodo hibi ka:ka: kolawema:na:.”

¹² Ba:gala ebena Bukalo eta tabote ba:ma ka:na kagoena, “Puya:te ebena Tutumu Tabo komokomo hiliyonomamo ba papamila:hana eta kapiya adikanalehena, hopo habanapi ipuwalo ibinamate hibi ka:ka:go bemedenamena:,” huiyatiya nale dopamo ba:ma ka:na goemo, ba:bako lumagiti hopo habalo kemedena:na:. Ba:bema: ba:moe komo ba: ko komonomola, Godote ebena Bukalo a biya:tua:mena, Tutumu Tabamo papamiwata komo ba:gala hibima: midi komo,

ba:bi netewa komate hiya:hiya: ba:pola:na, ibi kapiyaha:

¹³ Ba:bema: hibila, ale Godokono Tutumu Tabo adikanale mabuma: ebete a temeteme ipuwalo kemedena: da:goiya:, huiyatiya Kelisote a malemalea:telo ba:be temeteme uwateamete ba:bo hoiya:. Iyo, ba: ba:moe gabodo ebete aeno kuba ododili komoeno temeteme ipuwane a ya:lo uluhukua:tiya:. Numa:la:, Kelisokono hoe komoeno ipuwa kohawakalimima: Godokono Bukalo eta tabote ba:ma ka:na goena, “Tawakaluba:te eta lumagi anakapumima: ebene ape kehamo dihatemena:, ba:be lumagiti ebene kuba ododili mabuma: Godokono holoholo hapulu wiboha: temeteme ba:lawenakomene.”*

¹⁴ Ba:moe ba:be mabuma: Ya:su Kelisote keha pihigalo da:hoiya:, ebete ebene ubi ba:bo ihatiya:, ebene hoe komodo aeno kuba ododili komoeno temeteme huiya kuwateamema:, ba:gala ebe ubila ebene Gobogobote aeno hibima: midi komodo a ipuwalo kemedena:. Iyo, Godote Yunapi kowalubilima: tabo dopamo hibinomolo a:goiya:, huiyatiya ebete Kelisokono hoe komodo Yuha:pa:tamo gigiho atumu a:ka:hiya:miduya: ibino emede ipuwalo Godote ibi hidonomamo kowalubilinakoma:, ebete dopamo A:ibalahamako keba ka:na kowalubinakui ba:ba ka:na.

* **3:13:** Buka ka:lamiholedawa, wadiyala ama: ba:moe komo niya:tawa, Ya:suku tuputupudawanomola, ebete eta kuba kodod-inakuiha:. Huiyatiya ebete keha pihigalo aeno kuba ododili komo hiliyonomo uwateamete, ba:bene emedena emedena tetelo ba:bi kuba komate ebegodolo ba pola:na ebete a mabuma: ba:bi kuba ebene hawa:mo ba:mula:lea:menamene.

*Godote Dopamo A:ibalahamatamo Kebe
Tabo Hibilo Da:goiya: Ba:be Taboeno Helo
Ebena Hiya:hiya: Tutumu Taboeno Helote
Kadikamidaliya:ha:*

¹⁵ Naeno hibima: midipi ekaka:la:, nale hopo habanapino eta ododi komo go taboma: miditi ba:be komamo la: kiya:tulamema:nemata. Ba:ma ka:na tawakalubino holoholo hapulu netewa dubate ibino nopo tamotete baa: kapimilo da:nahamena:, galane tetelo ibi ipuwalo etate ba:be nopoen tabo dito adikanale modoboha:, iyo, iba:godolo gabote a:kitanamene ba:be tabo hiya:ma: komidima:.

¹⁶ Ba: ba:ba ka:na Godote ebena Bukalo komo hiya:hiya: tetelo ebena nopo A:ibalahamatamo ba tamote tabo hibinomolo ba:bo goenakui, ebete ebe ba:gala ebena galanepi kowalubili-nakoma:, huiyatiya numa:la:, ba:bi tabo komate A:ibalahamakono galanepi hiliyonomoeno komoma: hunulu ba pola:na, ibino ko ipuwa ba:kapiyanomo galanedawoeno komoma: goena, ba:be dawa ba: Kelisotela.

¹⁷ Ba:bema: naeno ko iya:tulame komo ba: ba:ma ka:nala. Dopamo tetelo Godote ebena nopo ba tamote kebe tabo hibilo da:goiya:, ba:be taboeno helote emedena emedena tetelo a:kawibonamene. Iyo, komo 430 gogote da:petohuya:, ba:ba tetelo Godote ebena Tutumu Tabo tawakaluba:tamo dikalamiya:, ba:bi Tutumu Taboeno helote modoboha:ma: ediya: ebena dopo taboeno helo kadikamidalema:.

¹⁸ Ba:bema: numa:la:, Godokono hidohido owalubi komate Tutumu Tabamo papamila:ha

komodo tawakaluba:tamo nikulitale, a biya:tawahana: ebete dopamo hibilo da:goiya: ba:be dopo taboeno helote ba: ya:lo a:wibuya:. Huiyatiya eba ka:naha:. Godote A:ibalahamatamo hibilo da:goiya:, ba:be hibi tabo kapiyado hidohido owalubi komo ebetamo ba: ditō ikamehonakui, A:ibalahamakono eta ododi komodoha:. Ba:moe ba:be mabuma: a iya:tawahala, ba:be hibi taboeno helote emedena tetelo ba itana, ba:ma tetelo a mabuma: atumu hido oko beka-owatina.

Godokono Tutumu Tabo Komoeno Oko Owati Komo

¹⁹ Ba:bema: mabu keka: A:ibalahamakono gala hapuni Godote Tutumu Tabo komokomo tawakaluba:tamo dikalamiya:? Hibila, Godote ba:be ododi komodo ubi bihatiya:, hopo habanapa:te aeno kuba ododili komo hidamo kiya:tawahama: A:ibalahamakono eta eyono guduino pe teta:mo. Numa:la:, ba:be eyono gudu ba: Godote pokono komoma: tabo A:ibalahamatamo hibilo da:goiya: ba:be gudula, iyo, ebe ba: Kelisotela.

Ba:gala eta komo. Dopamo tetelo Mosesete Godoko ba:gala a hopo habanapi tetenomolo ba la:na, Hunu Haboeno nopopa:te Godokono Tutumu Tabo komokomo ebetamo ba:bo ikamehuya:, ebete ba:be Tutumu Taboeno nopo ibi hidamo kiya:tulamema:.

²⁰ Huiyatiya galane tetelo kebe uli nopote atamo Kelisogodone duluhukuya:, ba:be nopoeno komo hiya:la mabu Kelisoko ba:gala Godoko ibi ba: kapiyanomola. Ba:bema: numa:la:, eta hopo

lumagiti Godoko ba:gala a tetenomolo la:naheno, ba:ba tetelo ebe ha:kiya ba:moe hopamo piya: ebena nopo a kopiya:tua:mema:.

21 Ba:bema: la:eno ukui keba ka:nala:ka:? Godokono Tutumu Taboeno nopote Moseseko ipuwado duluhukuya: ba:gala Godokono Hibinomo Tabo Goe Komoeno nopote Kelisogodone duluhukuya:, ba:bi netewa nopo ipuwalo alaholoho komote ba:kitana? Ao, kitanaha! Gabote nitanuya:tale ale eta tutumu tabamo papamila:hale komodo hibi ka:ka: kolawema:, Godote a ba:be gabodo tuputupupima: ba midina ebena eta nopo atamo ba:ka:-ikaa:miya:na:.

22 Huiyatiya ebena Bukalo ebete a biya:tua:mena, hopo habanapi hiliyonomate kuba ododili komoeno helo ipuwalo emedena, iba:te hibi ka:ka: lawema: kamodobonaha:. Ba:moe ba:be mabuma: tawakaluba:te ibino ododili komoeno helo hibima: midihino Ya:su Kelisoko kapiya hibima: da:midina, Godote ba:be komodo kebe owalubi komo iba:tamo ikalamema: dopamo hibilo da:goiya:, ba:be komote iba:tamo hibinomolo kopuluhukuma:ne.

23 Ba: hibila, Godote ebena Hibima: Midi Komoeno nopo hawakalimihino, dopamo tete ga:ga:nomolo hibima: midi komoeno pe teta:mo a hopo habanapa:te ebena Tutumu Taboeno helo ipuwalo emedenamima:, kuba ododilipa:te gabomanino du genamalo keba ka:na kemedena ba:ba ka:na.

24 Iyo, Godote ebena Tutumu Tabo atamo dikaa:mehuiya:, ebena ubi ba:ma ka:na ihatiya:, ale ba:bi taboeno helo ipuwalo ba emedena ba:bi

tabo komate Kelisokono pe teta:mo a hidamo iya:tua:menapete, ba:bene ale ebegodone ebene eta uli nopo dulihome: ebe hibima: midi komodo ebene tuputupupima: ba:bo keda:hama:nema:.

²⁵ Ba:bema: kalakala konomola, a ba:ma tetelo Tutumu Taboeno helo ipuwalo kemedena: iyo, ba:be komoeno helote agodone ya:lo a:wibuya: hibima: midi komote duluhukuya: ba:ba tetelo.

²⁶ Numa:la:, Ya:su Kelisoko ipuwalo la: hiliyonomate ebe hibima: ba midina Godokono gugudima: beda:hanamata.

²⁷ Iyo, la:le beyamo wadulatele komo Kelisoko ipuwalo a:lawimata, ba:bema: ba:ma tetelo la: ebene uli emede komago wapata:lamenamata, lumagiti uli kaliko puliti kalakalago keba ka:na ka:pata:nako ba:ba ka:na.

²⁸ Ba:bema: hibila, la: Ya:su Kelisoko ipuwalo ba emedena, la: puya:te Yunapima: deda:hanama ba:gala la: puya:te Yuha:pima: deda:hanama, la: puya:te komopino huiyaha: oko dowatihonama ba:gala puya:te la: ha:kiya la: kowalubilima: mani oko dowatihonama, la: puya:te dubuma: deda:hanama ba:gala la: puya:te kamenakame:nama: deda:hanama, Godokono umi ipuwalo la: hiliyonomo ba: kapiya tawakalubilata, la: hiya:hiya: tawakalubima: keda:hanaha:.

²⁹ Iyo, la: hiliyonomo ba: Kelisokono tawakalubilata, ba:bema: la: A:ibalahamakono hibi eyoni gugudima: ba eda:hana, Godote ebetamo wiboha: owalubi komo ikamehoma: hibilo da:goiya:, la: ba: atumu Godogodone atu owalubi komo ba:kalawenakomata.

4

Godokono Hibi Gugudino Komo

¹⁻² Ba:bema: nale eta go tabo ba:ma ka:na goemo. Eta ko dubuino genamanapi ipuwalo ebena hibi gudu ba:gala huiyaha: okopi iba:te kapimilo emedena. Hibila, galane tetelo ba:be guduti ebena nabiwigodone hiliyonomo ilina ba:gala helo kuwatema:ne, huiyatiya ebena nabiwiti ebena komoma: kebe tete modoboma: ka:goiya:, ebete ba:be ko teta:mo uluhukuhino dopamo ebe ha:kiya ebena ubilo eta komo a:kododa:le. Iyo, ebete deha:potoma: ba eda:na, ebena nabiwiti puya:tamo helo dikalamiya: iba:te ebena dawalipima: ba:gala iya:tulamepima: keda:hanama:, ebete ba:bi kokopino tabamo dito papamiwatanako, ebena nabiwino huiyaha: okopa:te ibino oko namutuluba:tamo keba ka:na ka:papamila:hanaka ba:ba ka:na.

³ Ba:bema: a ba: atumu, kuba gobogobo ipuwalo puya:te ba:moe hopo habalo ba:gala alomo hunulu kokopima: deda:hana, a dopamo ibino helo ipuwalo emedenamima: aeno tepo ipuwoeno iya:tawa komote koma: eda: teta:mo.

⁴ Ba:bene ba:be tetenomote Godokono ubilo modobonomolo duluhukuya:, ebete ebena Gudu ba:moe hopamo ba:bo poemiya:, iyo, ebete eta kamenoeno tepo ipuwane hawakalate a hopo habanapa:go Godokono Tutumu Taboeno helo ipuwalo emedenami.

⁵ Numa:la:, ebete ba: ba:ba ka:na ododiya:, a puya:te eba:go Tutumu Taboeno helo ipuwalo demedenamima:, ebete a ba:be helo ipuwane ba

uluhukua:te ale Godokono hibi gugudima: ba:bo keda:hama:nema:.

⁶ Ba:bema: kalakala konomola, mabu a hibima: midipa:te ba:ma tetelo Godokono gugudima: deda:hanama:, ebete ebene Guduino Gobogobo atamo ba:bema: poemiya: ebete aeno tepo ipuwalo kopemedena:ma:. Numa:la:, ba:be Gobogobote ba: a ipuwado Godoko Abama: ba ka:mina ebe da:toemehonako ba:be dawala.

⁷ Ba:bema: hibima: mididawa, ama: dopamo Tutumu Taboeno huiyaha: okodawama: ba eda:na kebe temeteme ipuwalo demedenama:, ama: ba:be temeteme ipuwane ya:lo uluhukuti ba:ma tetelo huiyaha: okodawama: gala keda:naha:, ama: huiyatiya Godokono hibi guduma: eda:nata. Ba:gala eta komo. Ama:le ebene guduma: deda:na, ba:bema: Godote ebene gugudi mabuma: kebe hidohido komo ya:lo da:dogodoguilamiya:, ba:bi owalubi komokomo ebete ama:tamo emedena tetelo dito bikamehonakomena:ta.

Polote Galesiya Sose Tawakalubino Komoma: Ukui Bilibili Komo Da:hawakalimiya:

⁸ Numa:la:, dopamo la: Godokono hibi komo iya:tawaha:ma: ba eda:hana, komopa:te kebe kuba gobogobo kadikulamenaka la: ba:bi gobogoboeno temeteme ikalame komoeno helo ipuwalo atumu nemedenamimata.

⁹ Huiyatiya ba:ma tetelo la: Godokono hibi komo umimata, ebete ya:lo tetelo la:eno komo hibilo dulamelelamiya:la ba:be dawala. Ba:bema: la: ebe hibidawama: ba ga:lana, mabu keka: la: ubi dihatenama, la:le dopamo kebe

kubakuba gobogoboeno temeteme ipuwalo demedehonamima la: ba:bi atu gobogoboeno komamo gala kakohobila:ma:? A:iye, ba:bi gobogobate awaepimo emedehona, iyo, ibino helo hibi kitanaha: la: kowalubilima:! Ba:bema: la: ubi bada mabuma: kihateonama ibino helo ipuwalo gala kakemedehonama:?

¹⁰ A:iye! La:eno ukui komate kubakubahate, ba:bene Yunapino ododili ipuwalo iba:te kokonomoma: da:ga:lana, ba:bi hiya:hiya: hegeloeno komo, ba:gala uli manomeno komo, ba:gala koko pokoenno komo, ba:gala komo gogoeno koko ododili komo, la: ba: atumu ba:bi komo kokonomoma: ga:lanamata!

¹¹ Ba:be mabuma: nale la:eno hibima: midi komoma: nukuibilibilitamo. Nale la: ipuwalo kebe oko kodakodalo dowatimo, diyala, ba:be okoeno gaote ya:lo kuda: a:kubakubahuya:!

¹² Ba:bema: naeno hibima: midipi ekaka:la:, nale la: betoelameholemata, nale dopamo la:go kapiyama: keba ka:na ka:pedimo, wadiyala la: ba:ba ka:na nago kapiyama: eda:hate na nibaminatena:la:. Iyo, dopamo la:le temeteme natamo kikanamenakuiha:, ba:bema: la: nonolata, ba:ma tetelo temeteme natamo ikaname akatupuima:la:.

¹³ Ba: hibila, natamo dopamo duluhukui, la: ba:be komo iya:tawahala, ba:ma ka:na tawetawete na dunamiti, na ba:be komodo hido tete umiti Godokono Hido Tabo la:tamo ba:bo olamagimo.

¹⁴ Ba:ba tetelo naeno tawetawe komoma: la:le na ba owalubini menemene komote la:tamo uluhukui, huiyatiya la: na iduduputinameheno,

la:eno tepo ipuwoeno ukuilo la:le na Godokono Hunu Haboeno eta nopodawa huiyama: da:midinima, naeno tabo olamagi komo ubiha:ma: keda:haha:, iyo, la:le na Ya:su Kelisokomo midiniti na kalakalago ba:bema: lawenimata.

¹⁵ Numa:la:, ba:ba tetelo la:godolo na mabuma: ditanati, ba:be kalakala bada konomola:ka!: Ba:bema: bada komote duluhukui la:eno kalakala ba:bo kanakapumi? Ba: hibila, dopamo la: na mabuma: ubi ba:ma ka:na ihatimata, gabote nitanatale la: ipuwalo etate ebena hidohido baidi magobelete natamo dito bikanamena:

¹⁶ Huiyatiya numa:la:, nale ba:ma tetelo Godokono hibi komo la:tamo gala da:kahawakaliminamo, ba:be mabuma: komo la: la:eno ukuilo na malemalenateneheno la:le na la:eno alaholodawama: midininamata!

¹⁷ Ba: hibila, puya:te Godokono mahilamo ha:da amiho tabo dolamagiminaka, iba:te la:eno komoma: ibino ubi konomamo ba:ma ka:na ihatena, iba:te la:eno ukui kubahilamete, la: ba:gala na, a hiya:hiya: komiya:tema:, ba:bene la: ibino kapiyuimipima: ba eda:ha la:eno ubi iba:tamo atumu konomamo ba:bo komiya:tema:nemata.

¹⁸ Ba:bema: numa:la:, eta lumagiti la: hibi gabodo kowalubilima: ebena ubi konomamo dihatemene, ba:be komo ba: hidonomola. Iyo, nale la: ipuwalo luta tetelo ba:gala na lutaha: tetelo, la:le ba:bako hido iya:tulamedawatamo ubi dihatema, kubahenola, naeno kalakalate ba:bema: kitanama:ne!

¹⁹ Huiyatiya la: eta dawoeno gugudiha:, la: ba: naeno hidonomo hibima: midipi gugudilata,

ba:bema: nale la: mabuma: diya:tawutamo, ba:be temeteme komo ba: kamenate gudu alahimima: temeteme diya:tawanako ba:ba ka:nala! Hi-bila, ba:bi temeteme komote kitanama:ne la:le la:eno hibima: midi ipuwalo Kelisoko huiyamo deda:hama ba:ba teta:mo,

²⁰ ba:bema: numa:la:, la: mabuma: nagodolo ditana ba:be ukui bilibili komo deha:potoha:. Ba:moe ba:be mabuma: nale naeno ubi komo konomamo ba:ma ka:na ihatitamo, gabote ditanamene nale ba:ma tetelo pete la:go kapimilo ahiditi Godokono hibi tabo komamo la: diya:tulamema, ba:be atu tetelo naeno malemale hawakalimi komamo la: kowalubilima:nemata!

Ha:igako Ba:gala Selako Ibino Go Taboeno Ipuwa Komo

²¹ Ba:bema: la: puya:te Godokono Tutumu Taboeno helo ipuwalo gala emedema: ubi dihatenama, la: ba:moe komo na na:kiyanama:la:. Mosesete Godokono Buka ipuwamo kebe Tutumu Tabo ka:miya:tiya:, la: modobola:ka: ba:bi Tutumu Taboeno konomo ipuwa hibinomolo lawe?

²²⁻²³ Numa:la:, Godokono Bukalo tabote ba:moe komo behawakalimina, A:ibalahamate dubu gugudi netewa bulamiya:, dopo guduti ebenu huiyaha: okodawa kamenagodone hawakalate, etate ebenu hibi kamenagodone akahawakaluya:. Ba:bene dopo guduti tawakalubino kateneno ubi komodo ba hawakala, eta guduti huiyatiya Godokono hanohano komodo hawakaluya:, mabu dopamo ebete A:ibalahamatamo tabo hibilo a:goiya: ebenu kamenate ba:be gudu kalahimima:ne.

24 Numa:la:, ba:bi kamenakamena netewoeno komo ba: a iya:tua:meno go taboma: eda:na, ba:gala ba:moe komoeno ipuwa ba: ba:ma ka:nala. Netewa kamenakamena ba: Godote hiya:hiya: nopo tawakaluba:tamo da:hawakalilamiya: ba:bi netewa komo huiyala. Dopo kamena Ha:igate huiyaha: okodawama: deda:nami, ba:bema: ebete kebe gugudi kalahilamiya: ba:bi gugudi ba: atumu huiyaha: okopima: keda:huya:. Ba:be mabuma: Ha:igako ba: Godote Sainai Hununomo Hakalo da:hawakalimiya: ba:be Tutumu Tabamo papamila:hale komoeno nopo huiyala, iyo, puya:te ba:be nopoen helo ipuwalo demedehona ibi ba: huiyaha: okopila, iba:te oko owati ipuwalo koko temeteme kapiya biya:tawahanakomena:.

25 Ba:gala a iya:tawahala Sainai Hakate Ala:biya hopolo bitana, ba:bema: ba:be haka ba: gola, ebe ba: Yelusalema ko habala, mabu ba:ma tetelo Yelusalemalo demedehona ba:bi Yunapi hiliyono-mate Godokono Tutumu Taboeno helo ipuwalo ba emedena huiyaha: okopima: eda:hana.

26 Huiyatiya Godokono Hunu Habalo ditana ba:be uli Yelusalema haboeno komo hiya:la. Ba:be haba ba: A:ibalahamakono hibi kamena Selako huiyala, iyo, ebe ba: a hibima: midipino menokola, ba:bema: puya:te hibima: midi ipuwalo demedehona iba:te ibino temeteme oko ipuwane ya:lo ikuliti, ba:ma tetelo oko owati ipuwalo tutupima: ba eda:ha huiyaha: temeteme oko gala a:kowatinamena:.

27 Numa:la:, Selate tete ga:ga:nomolo

hogoha:ma: ba eda:na, Godote kebe hibi tabo ebene awi A:ibalahamatamo dopamo da:goiya:, ebete ba:be tabo emalagidololo Selako ba:bo owalubiya: Aisa:keko kalahimima:. Ba:be mabuma: Godokono Bukalo eta tabote ba:ma ka:na goena,

“Hogoha: kamena, wadiyala ama: na:kalakala!
 Iyo, ama: dopamo gudu alahimiha:ma:
 deda:nama:,
 amia:no tabo madodo hunamo adipatelo
 kalakala konomamo na:hawakalima:!
 Ba: hibila, tawakaluba:te poko
 kuba hogoha: kamenama: da:ga:lanama:,
 ba:be kamenate hogo hiliyonomo
 kulamema:ne,
 ba:bene ebene gugudino kuititi komote ya:lo
 da:lawiya:
 ba:be kamenoenno gugudino kuititi kone-
 gogoloma:ne.”

²⁸ Ba:bema: naeno hibima: midipi ekaka:la:, la: ba: Godokono gugudilata mabu ebete ya:lo tetelo la: owalubilima: hibinomolo da:goiya:, la: ba:be taboenno helo ipuwado a:hawakalahalimata, Aisa:kete dopamo ebene hibi tabo komodo keba ka:na ka:hawakaluya: ba:ba ka:na.

²⁹ Ba: hibila, A:ibalahamako tetelo ebene gugudi ipuwalo pote tawakalubino kateneno ubi komodo da:hawakaluya:, ba:be dopo guduti ebene amogatamo koko temeteme bikamehonakui mabu ebe iya:tawala, amogate Godokono Gobogoboeno hanohano owalubi

komodo hawakaluya:. Numa:la;, ba:ma tetelo atu komote gala na:kuluhukuna, Tutumu Taboeno helo ipuwalo huiyaha: okopima: deda:hana, iba:te koko temeteme a tutupima: eda:hapa:tamo ikaa:menaka.

³⁰ Ba:be mabuma: Godokono Bukalo tabote a keba ka:na kiya:tua:mena? Iyo, Godote A:ibalahamako ba:ma ka:na kiyamiya:, “Wadiyala, ama: huiyaha: okodawa kamena ebena gudago la:godone gobogobamo noelama:. Ba: hibila, ama:le amia:no hibi kamenagodolo dumi, ba:be hibi gudago amia:no dopo guduti amia:no dogodogo ilina ipuwalo eta kapiya komo a:kalawa:mene, ao, ba:bi dogodogo ilinate amia:no hibi gudu kapiyagodolo na:pola:namene!”

³¹ Ba:bema: naeno hibima: midipi ekaka:la;, huiyaha: oko temetema:go dowatina a ba:be kamenoenno gugudi huiyaha:. Ao, a hibima: midi ipuwalo tutupima: eda:hanama:, ba:bema: a ba: hibi kamenoenno gugudila ba:gala ale aeno Nabiwigodone hido owalubi komokomo buwate-nakoma:.

5

Kelisoko Ipuwalo Tutupima: Deda:hana Iba:te Tutumu Taboeno Helo Ipuwalo Gala Emedena Modoboha:

¹ La: numa:la;, Kelisote keha pihigalo a tutupima: a:midia: ale ebena tutu emede ipuwalo hibinomolo kemedena:, ba:bema: wadiyala la: ba:be tutu emede ipuwalo kodakodalo ba

la:mota:hana eta lumagino huiyaha: temeteme oko komoeno gubi ipuwamo gala akanogomala:.

² Naeno tabo hidamo nulia:la: Na Polote ba:moe komo la: Yuha:pi dubu bikiyalamemata, la: eta lumagino kuba ukui komamo papamila:hate Yunapino tama itamida kukala la:eno apa:mo da:lawema, ba:be komodo la:le la:eno ukui ba:ma ka:na kohawakalimima:nemata, Kelisote la: mabuma:dododiya: la: ba:be komo gigilepalama: ba midina gobogobamo a:da:nama: ewagelenamata.

³ Ba:bema: nale la: eta kapiya teta:mo gala na:kakiyahalamemata, la: ipuwalo eta dubuti Yunapino tama itamida kukala da:lawemene, ba:ba tetene tupuimiti ebete komo Tutumu Taboeno hiliyonomo komamo na:papamiwatanakamene ebena kuba huiyate ebetamo pekapoma:!

⁴ A:iye! La: puya:te Godokono Tutumu Tabamo papamila:ha komodo ebena tuputupupima:eda:hama: dewagelenama, la: ha:kiya la: Kelisogodone ya:lo iya:hilimata, iyo, la: ba: Godokono malemalelo dito ikaa:me komone ohobila:huimata.

⁵ A hibima: midipa:te huiyatiya uliholo na:latiminama:, Godote aeno hibima: midi komodo oko ba owatina ebe ha:kiya ebena Gobogoboeno heloamo a ebena hibi tuputupupima: komidima:ne.

⁶ Ba:bema: hibila, a Ya:su Kelisoko ipuwalo ba emedena, ale Yunapino tama itamida kukala ya:lo da:lawiya:ma: ebe ko komoha:, ba:gala ale laweha:pima: deda:hanama: ba:be komo atumu ko komoma: keda:naha:. Numa:la:, kapiyanomo

komote koma: eda:na, ba:be komo ba: aeno hibima: midi komote aeno malemale hawakalimi komodo oko dowatina ba:be komola.

⁷ A:iye! La: dopamo la:eno hibima: midi gabodo helonomamo tolamimata, sikulu gugudino iya:da:mi hegelalo iba:te keba ka:na ka:pulila:hanaka ba:ba ka:na. Ba:bema: la:eno nato ukamidawama: pote kedi? Iyo, la:le dopamo Godokono hibi komo ulihote ba:be komamo papamila:ha da:tupuimima, ba:be komo pokono ododi komodo kekelalamiti?

⁸ Numa:la:, Godoko la:eno nato ukamidawaha:, ao, ebe ba: dopamo la: hibima: midi komamo da:ka:lami ba:be dawala.

⁹ Ba:gala eta komo. Tawakaluba:te ba:ma ka:na ga:lana, “Palawa baa: kokalimima: kamenate huhuimino puhulu ilina nanekelenomo palawago da:kapiyuimimini, baa:te ha:kiya ba:bo kohuhuma:ne.” Ba:bema: numa:la:, ba: ba:ba ka:na la:eno kapiyuimi ipuwalo kuba ukui deha:potonomote ditana, ebe ha:kiya koma: ba:bo keda:ma:ne.

¹⁰ Huiyatiya kalakala konomola, la:la, nala, a hiliyonomate Kodawa ipuwalo kapiyama: ba eda:hana na ba:moe komo hibima: na:midinamo, na ba:ma tetelo la: gala da:kakiyalamema la: ba:moe tabo komone a:kohobila:hamata. Ba:be mabuma: pote ukui bilibili komo la:tamo ikalamema: dewagelena, na ba:be lumagino komo iya:tawaha:, huiyatiya Godote ebeno komo ba iya:tawa kuba huiya ebetamo hibinomolo kikamema:ne!

¹¹ Ba:bema: naeno hibima: midipi ekaka:la:, numa:la:. Nale Hido Tabo olamagi ipuwalo

hibima: midipi dubate Yunapino tama itamida kukala lawema: ibi na:kiyalametale, Yunapi ipuwalo etate natamo temeteme ba:ka:ikanamena:. Ba: hibila, dopamo nale ba:be komo ko komonomoma: goenakuimo, huiyatiya nale ba:ma tetelo Kelisote keha pihigalo da:hoyia: ba:be komoeno ipuwa kapiya hawakalimi tabo bolamaginakomo, iyo, ba:moe ba:be mabuma: komopa:te natamo maubahate koko temeteme dito ikanamenaka.

¹² A:iye! Ibi ba: puya:te tama itamida kukala lawe komoma: la:tamo ukui bilibili komo dikalamena ba:bi dubula, ba:bema: nale ibi mabuma: naeno ubi ba:ma ka:na ihatenamo, wadiyala iba:te la:tamo eta komo ododihino huiyatiya ibi ha:kiya ibino tama kubanomamo ba iya:hili ibino gugudi ododili gabote na:wibadigamene!

Godokono Goboboeno Heloamo Emede Komo

¹³ Naeno hibima: midipi ekaka:la:, hibila, Godote la: ebena tutu emede komamo a:ka:lamia:ta. Huiyatiya la: hidamo, ebena tutu emede komo ipuwalo ba emedena, ba:be komone la:le la:eno kateneno kuba ubi komamo papamila:halema: modoboma: akaga:lala:. Wadiyala la: huiyatiya la: ipuwalo etapa:te etapi malemalelo ba emalagidolena nowalubihuinakuya:la:, huiyaha: okopa:te ibino namutuluba:tamo oko keba ka:na kowatihona ba:ba ka:na.

¹⁴ Ba: hibila, Godokono Tutumu Tabo hiliyonomo ipuwalo kebe tutumuti konomoma: deda:na, ba:moe tutumu ba: “Ama: ha:kiya ama: demalagidolona, ba:ba ka:na ama:

tamelo demedena, wadiyala ama:le ba:be lumagi malemalelo nemalagidolona.” Iyo, pote ba:moe kapiya tutumamo hibinomolo da:papamiwatanako, ebete ba:be komodo Godokono komo hiliyonomo Tutumu Tabamo atumu a:kapapamiwatanako.

¹⁵ Huiyatiya gahagahate alaholoho tetelo keba ka:na kewagelenaka, ba:ba ka:na la: ipuwalo etate eta kubahimima: daliwatahuinakoma, la: hidamo! Diyala, la: hiliyonomate alaholoho ipuwalo da: ha:lahoma!

¹⁶ Ba:bema: nale la: bikiyalamemata, Godokono Gobogoboeno heloamo ba wapata:lamena la:le la:eno kateneno kuba ubi komamo dito akapa:pamila:hala;

¹⁷ mabu lumagino kateneno ubi komate Godokono Gobogoboeno ubi komo ba duhilamena, Godokono Gobogoboeno ubi komate ba:be lumagino kateneno ubi komo atumu na:kaduhilamena. Ba: hibila, ba:bi komate kubanomamo alaholohona, ba:bema: la: hibima: midipa:te Godokono Gobogobo ba kalakaluimina, la:le la:eno kateneno ubi komamo dito papamila:ha modoboha:

¹⁸ Numa:la:, la: Godokono Gobogob-oeno heloamo ebeno ubi komamo da:papamila:halenakoma, ba:ba tetelo la: tutupima: ba eda:hana ebeno Tutumu Taboeno temeteme komoeno helo ipuwalo gala a:kemedehonamata.

¹⁹ Ba: hibila, tawakalubi iya:tawahanomola kateneno ubi komone kebe komate kikulina. Ba:bi komokomo ba: kamenakamena ba:gala bo-

helemele pilo komo, ba:gala tepo ipuwoeno kuba dalowa: ukui hawakalilame komo, ba:gala bohelemela:tamo kateneno kuba ubi tabo ga:la komo,

²⁰ ba:gala ida:da:lino gobogobo adikulame komo, ba:gala giwali ododili komo, ba:gala alaholoho komo, ba:gala olowabeletihui komo, ba:gala eta lumagino ilinama: mauba komo, ba:gala tepo ipuwane koe uluhuku komo, ba:gala lumagiti ebe ha:kiya ebe kapiya emalagidolo komo, ba:gala tawakalubi hiya:hiya: anagiya:midale komo,

²¹ ba:gala eta lumagino hido mahiloeno komoma: maubaha komo, ba:gala gamoda niho komo, ba:gala hilopo poko ododili komo, iyo, ba:moi ba: ba:bi hiya:hiya: kuba komokomo hiliyonomola. Ba: hibila, puya:te ibino kateneno kuba ubi komamo da:papamila:halena, iba:te ba:bi komo hiliyonomo ba:gala komo ba:bakobako kuba komo atumu a:kododilinaka. Ba:bema:nale la: dopamo keba ka:na ka:kiyahalamitima ba: ba:ba ka:na gala na:kakiyahalamemata, la: hidamo! Puya:te ba:makomako kuba komo dododilinaka, iba:te Godokono Ko Gawadubu haboeno hidohido dogodogo komo hibinomolo a:kuwata:mena:.

²² Huiyatiya lumagino emede ipuwalo Godokono Gobogoboeno gaote duluhukuna, ba:be gaote golanomoma: ba eda:na ebe ipuwalo hidohido komate ba:pola:namena:. Ba:bi komokomo ba: komopi malemalelo emalagidole komo, tepo ipuwoeno kalakala komo, hete komo, temeteme ipuwalo kodakodalo la:mota:hana

komo, awaepa:tamo malemale hawakalimi komo, komopi dito owalubili komo, hibidawama:eda: komo,

²³ lumagi ebe ha:kiya ebe hopamo ihate komo, ba:gala kateneno ubi komamo papamiwataha:komo. Ba: hibila, puya:te ba:makomako komo dododilinaka, ibi kuba ododilipima: ka:lamima:eta tutumu tabote ba:moe hopo konomolo kitanaha:.

²⁴ Iyo, numa:la:, puya:te ibino kateneno helohelonomo kuba ubi komo danakapulami, ba:ba:te ba: Ya:su Kelisokono hibi tawakalubima:eda:hana.

²⁵ Ba:bema: wadiyala ale Godokono Gobogoboeno ubi komokomo hiliyonomamo ba:papamila:halenakoma:, mabu ebete ebenu hibi ka:ka: atamo ya:lo ikaa:miya:.

²⁶ Ba:be mabuma: a ha:kiya a awagaminoe modoboha:, iyo, ale menemene komo komopa:tamo dito a:kikalama:ma:, ba:gala ale komopino ilinama: iba:tamo a:kamaubahala:ma:.

6

Hibima: Midipi Ipuwalo Etate Eta Malemalelo Nowalubinakamene

¹ Ba:bema: naeno hibima: midipi ekaka:la:, la: ipuwalo etate kuba ododi komamo da:negamene, wadiyala la: puya:te Godokono Gobogobotamo da:papamila:hanama, la: ebe hidamo nowalubiya:la: ebete kuba ododi komone kohobigama:. Huiyatiya la:le ba:be lumagitamo malemale hawakalimi komodo ebe ba owalubi, ba:be atu tetelo la: ha:kiya

la:eno komo hidamo nulamenakuya:la:, la:le Saitanakono emogabuimi komamo atumu kanegudikapoma:.

² Ba:gala komo tetelo la:eno hiya:hiya: tepo ipuwane dikulinaka ba:bi menemene komo tutuma: komidilima:, wadiyala la: etapa:te etapi nowalubihuinakuya:la:, mabu la: ba: ba:be ododi komodo Kelisokono ko tutumamo ba:papamila:hanakomata.

³ La: huiyatiya hidamo. Godote a hegehegepima: ba goena, huiyatiya a ipuwalo etate ebenu ukuilo ebe ha:kiya ebe kodawama: da:midimini, ebe ha:kiya ebe ha:da kamihomema:ne.

⁴⁻⁵ Ba:gala la: hibima: midipi hiliyonomo ipuwalo, wadiyala etate buhamama: eda:heno ebe ha:kiya ebenu oko owati komokomo hidamo ba ulamena, ebenu ododili komo Godokono mulu ukuia:mo nanagilamenakamene, ba:bene ebete ba:ma ka:na kiya:tawama:ne ba:bi ododili komate da: hidohidola: o da: kubakubala:. Iyo, ba:ba tetelo ba:be lumagiti eta hibima: mididawoenu komo anagiya:midamehenu, ebe ha:kiya ebenu emede komo kapiya ba emalagidolo Godokono hidohido komo dulamemene, ebete hibi kalakala ba:bo kolawema:ne.

⁶ Ba:gala eta komo. Kebe lumagiti Hido Taboenu iya:tulame komo Godokono eta okodawagodone duwatanako, wadiyala ebete ba:be iya:tulamedawa ebenu mana:mo ba:gala komo ilinamo hidamo nowalubinakamene.

⁷ Ba:bene la: ha:kiya la: ha:da akamiholama:la:, eta lumagiti Godoko iduduputimilo ebe daedaedawama: demalagidolona, ebete galane

hilopo konomo kolawema:ne. Ba: hibila, lumagiti kebe ilina ebeno pali hakamo damihomene, galane tetelo ba:bi atu ilinate da:nolohomena: ebete dito konahama:ne.

⁸ Ba:bene lumagiti ebeno kateneno ubi komamo papamiwatate kuba komo damihomene, ba:be ododi komone hoe huiyate uluhukuti ebe dito kopelawema:ne, huiyatiya ebete Godokono Gobogoboeno ubi komamo papamiwatate hido-hido komo damihomene, ba:be komone ebetamo wiboha: ka:ka: huiyate kuluhukuma:ne.

⁹ Ba:bema: wadiyala a aeno hidohido ododili ipuwalo heloha:ma: a:keda:hama:, mabu ale heloha:ma: eda:haheno galane tetelo a aeno hidohido huiya kuwatema:nema:, lumagiti pali oko owati ipuwane hidohido ilina keba ka:na kuwatenako ba:ba ka:na.

¹⁰ Ba:moe ba:be mabuma: keba tetelo a hido tete duminakoma:, wadiyala a hido owalubi komo bihatenakoma: hiliyonomo hiya:hiya: tawakaluba:tamo, iyo, ba:be hido ododili komokomo ipuwalo wadiyala ale dopamo hibima: midipi badininipala tawakalubi konomamo bemalagidolenakoma:.

Polote Leta Kuititi Hapulu Galesiya Sose Tawakalubi Gala Da:katutumulateliya:

¹¹ Ba:bene ba:moe leta kuititi hapulu na Polote na ha:kiya naeno kokotamo tabo da:miya:temo, la: ba:moi kapiyakapiya koko miya:teho tabo komo nulama:la:, iyo, eta lumagiti ba:moe kuititi tabo kamiya:teha:.

¹² Numa:la:, puya:te la: Yuha:pi dubu da:kiyahalamenaka Yunapino tama itamida

kukala kolawema:, ibi ba: puya:te ibi ha:kiya ibino hunu tama ododili komoma: dawagaminaleba ba:bi dubula. Ba: hibila, iba:te ibino tabamo ba:be temeteme la:tamo ikalamenakata mabu ibi ba:moe komoma: na:toletolehona, Kelisote keha pihigalo da:hoiya: iba:te ba:be komoeno hibi ipuwa da:hawakalimimina:, komo Yunapa:te ba:be mabuma: iba:tamo koko temeteme da: ikalamemena:.

¹³ A:iye, ba:bi dubate tama itamida kukala ko komonomoma: ba ga:lane, iba:te huiyatiya Godokono komo Tutumu Tabo dito wakalaminaka! Ba:gala ibino eta kuba ododi komo ba:ma ka:nala, ibi ubila la: Yuha:pi dubu iba:godone tama itamida kukala da:lawema, la:le ibino ubi komamo ba papamila:ha ibi ha:kiya ibi ba:bo kawagaminalema:na:.

¹⁴ Huiyatiya naeno komo eba ka:naha:! Aeno Kodawa Ya:su Kelisote keha pihigalo da:hoiya:, nale ba:be komoeno ipuwa kapiya ba hawakalimina ba:bo bawagahanamo. Ba: hibila, ebe ipuwado ba:moe hopoeno awagaha komoeno helote naeno tepo ipuwalo ya:lo a:wibadiguya:, iyo, hopo haboeno hiya:hiya: awagaha komo kuwatema: naeno ubi komate a:ha:lahuya:.

¹⁵ Ba:be mabuma: lumagiti tama itamida kukala da:lawemene ba:be komo ba: ko komoha:, ba:gala eta lumagiti laweha:dawama: deda:mene ba:be komo atumu ko komoha:. Kapiyanomo komote koma: deda:na, ba:be komo ba: lumagiti Godokono heloamo ebenu uli gudumu da:hawakalamene ba:be komola.

¹⁶ Ba:bema: numa:la:, puya:te ba:moe

ukui komamo da:papamila:hanakomena:, wadiyala Godokono hete ba:gala lumagitamo kuba huiya ikameha: komo ebete iba:tamo nikalamenakamene, mabu ba:bi tawakalubi kapiyate ebena hibi Isalaela tawakalubima: eda:hana, komopiha:

¹⁷ Ba:bene ba:moe leta kuititi hapulu nale la: ba:ma ka:na kiyahalamemata, Ya:sukunu huiyaha: oko mabuma: na dopamo koko teme-teme ipuwalo ba emedena, komo hiya:hiya: tetelo hibima: midiha:pa:te naeno ape bugumagoma: a:midinakuya:, iyo, tawakaluba:te ba:bi bugumu naeno apelo ba ulamena ba:bo iya:tawahanaka, na ba: Ya:sukunu huiyaha: okodawala. Numa:la:, nale dopamo komo hiya:hiya: temeteme hiliyonomo uwatenakuimo, ba:bema: ba:ma tetelo modoboha: etate natamo eta temeteme gala ikaname.

¹⁸ O naeno hibima: midipi ekaka:la:, wadiyala aeno Kodawa Ya:su Kelisokono malemale komote la: hiliyonomoeno tepo ipuwalo nitanamene. Ba:moe ba: naeno tabo kuititila. Ba:ba:la.

GODOKONO HIDO TABO
The New Testament in the Tabo Language, Aramia
Dialect, of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Tabo (Aramia) long
Niugini

Copyright © 2006, 2023 The Bible Society of Papua New Guinea and Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tabo (Aramia) (Tabo)

Dialect: Aramia River

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-03-05

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 5 Mar 2024

3c340006-f955-5c23-b3a5-6598deca5d75